

Naistevastase vägivalla kaotamine

Euroopa Parlamendi 26. novembri 2009. aasta resolutsioon naistevastase vägivalla kaotamise kohta

Euroopa Parlament,

- võttes arvesse ÜRO inimõiguste, eelkõige naiste õiguste alaseid õigusakte, nagu ÜRO põhikiri, inimõiguste ülddeklaratsioon, kodaniku- ja poliitiliste õiguste rahvusvaheline pakt, majanduslike, sotsiaalsete ja kultuuriliste õiguste rahvusvaheline pakt, inimkaubanduse ja kupeldamise keelustamise konventsioon, konventsioon naiste diskrimineerimise kõigi vormide likvideerimise kohta ja selle fakultatiivne protokoll ning piinamise ja muude julmade, ebainimlike või inimväärikust alandavate kohtlemis- ja karistamisviiside vastane konventsioon;
- võttes arvesse teisi naistevastase vägivalla alaseid ÜRO dokumente, nagu 25. juuni 1993. aasta Viini deklaratsioon ja tegevuskava, mis võeti vastu inimõiguste maailmakonverentsil (A/CONF. 157/23), 20. detsembri 1993. aasta deklaratsioon naistevastase vägivalla likvideerimise kohta (A/RES/48/104), ÜRO Peaassamblee 12. detsembri 1997. aasta resolutsioon kuritegude ennetamiseks ja naistevastase vägivalla likvideerimiseks võetavate kriminaalõiguse meetmete kohta (A/RES/52/86), 18. detsembri 2002. aasta resolutsioon au nimel naiste suhtes toime pandud kuritegude likvideerimise suunas tegutsemise kohta (A/RES/57/179) ja 22. detsembri 2003. aasta resolutsioon naistevastase koduvägivalla likvideerimise kohta (A/RES/58/147), ÜRO inimõiguste ülemvoliniku eriraportööride aruanded naistevastase vägivalla kohta ja naiste diskrimineerimise likvideerimise komitee soovitus nr 19 (11. istungjärg, 1992);
- võttes arvesse Pekingis 15. septembril 1995. aastal neljandal ülemaailmsel naistekonverentsil vastu võetud deklaratsiooni ja tegevusprogrammi ning oma 18. mai 2000. aasta resolutsiooni Pekingi tegevusplatvormi järeelmeetmete kohta¹ ja 10. märtsi 2005. aasta resolutsiooni neljanda ülemaailmse naisteteemalise konverentsi järeelmeetmete kohta – tegevusplatvorm (Peking+10)²;
- võttes arvesse ÜRO peasekretäri 6. juuli 2006. aasta aruannet naistevastase vägivalla kõigi vormide kohta (A/61/122/Add.1.);
- võttes arvesse Euroopa Liidu põhiõiguste hartat;
- võttes arvesse ÜRO 19. detsembri 2006. aasta resolutsiooni naistevastase vägivalla kõigi vormide kaotamiseks tehtavate jõupingutuste tugevdamise kohta (A/RES/61/143);
- võttes arvesse ÜRO inimõiguste komitee 23. aprilli 2003. aasta resolutsiooni 2003/45 naistevastase vägivalla kaotamise kohta (E/CN.4/RES/2003/45);

---

¹ EÜT C 59, 23.2.2001, lk 258.

² ELT C 320 E, 15.12.2005, lk 247.

- võttes arvesse Parlamentidevahelise Liidu 114. assambleel 12. mail 2006 vastu võetud resolutsiooni parlamentide rolli kohta naistevastase vägivallaga võitlemisel;
  - võttes arvesse oma 16. septembri 1997. aasta resolutsiooni vajaduse kohta käivitada üleeuroopaline kampaania naistevastase vägivalla suhtes nulltolerantsi kehtestamiseks¹;
  - võttes arvesse oma 2. veebruari 2006. aasta resolutsiooni naistevastase vägivallaga võitlemise praeguse olukorra ja kavandatavate meetmete kohta²;
  - võttes arvesse oma 11. oktoobri 2007. aasta resolutsiooni naiste mõrvade (feminiitsiidide) kohta Mehhikos ja Kesk-Ameerikas ning Euroopa Liidu rolli kohta selle nähtuse vastases võitluses³;
  - võttes arvesse oma 24. märtsi 2009. aasta resolutsiooni naiste suguelundite moonutamise vastase võitluse kohta Euroopa Liidus⁴;
  - võttes arvesse 1. oktoobril 2009 nõukogule ja komisjonile esitatud küsimusi naistevastase vägivalla kaotamise kohta (O-0096/2009 – B7-0220/2009 ning O-0097/2009 – B7-0221/2009);
  - võttes arvesse kodukorra artikli 115 lõiget 5,
- A. arvestades, et ÜRO Pekingi tegevusplatvormis määratleti naistevastane vägivald kui igasugune soopõhine vägivallaakt, mille tulemuseks on või võivad olla naiste füüsiline, seksuaalne või psühholoogiline kahjustamine või neile selliste kannatuste tekitamine, sh nimetatud vägivallaaktidega ähvardamine, vabaduse omavoliline piiramine või sundus;
  - B. arvestades, et ÜRO Pekingi tegevusplatvormis märgiti, et naistevastases vägivallas väljenduvad naiste ja meeste ajalooliselt ebavõrdsed võimusuhted, mis on viinud meessoos domineerimiseni naissoos üle ja naissoos diskrimineerimiseni meeste poolt ning takistanud naiste täielikku arengut;
  - C. arvestades, et meeste vägivald naiste vastu ei ole ainult rahvatervise probleem, vaid ka naiste ja meeste vahelise ebavõrdsuse küsimus ning see on valdkond, kus EL on volitatud tegutsema;
  - D. arvestades, et naiste ja meeste võrdõiguslikkus on ELi aluspõhimõte, mida on tunnustatud Euroopa Ühenduse asutamislepingus ja Euroopa Liidu põhiõiguste hartas;
  - E. arvestades, et meeste vägivald naiste vastu kujutab endast inimõiguste rikkumist ning eelkõige rikutakse õigust elule, turvalisusele, väärikusele, füüsilisele ja vaimsele puutumatusse ning seksuaalelu ja soojätkamisega seotud valikutele ning tervisele;
  - F. arvestades, et meeste vägivald naiste vastu takistab naiste osalemist ühiskondlikus tegevuses, poliitilises ja avalikus elus ja tööturul ning võib tuua kaasa naiste

¹ ELT C 304, 6.10.1997, lk 55.

² ELT C 288 E, 25.11.2006, lk 66.

³ ELT C 227 E, 4.9.2008, lk 140.

⁴ Vastuvõetud tekstid, P6_TA(2009)0161.

marginaliseerumise ja vaesumise;

- G. arvestades, et äärmuslikel juhtumitel võib naistevastane vägivald kaasa tuua nende mõrvamise;
- H. arvestades, et naistevastane vägivald käib käsikäes lastevastase vägivallaga ning mõjutab laste psüühilist heaolu ja nende elu;
- I. arvestades, et vägivald naiste kui emade vastu mõjutab otseselt ja kaudselt laste emotsionaalset ja vaimset tervist, avaldades sellele pikaajalist kahjustavat mõju, ning sellest võib tekkida vägivalla- ja kuritarvituste ahel, mis kandub ühest põlvkonnast teise;
- J. arvestades, et meeste vägivald naiste vastu on struktuuriline ja laialt levinud probleem kogu Euroopas ning maailmas; see on nähtus, mis puudutab selle ohvreid ja toimepanijaid sõltumata nende east, haridusest, sissetulekust või ühiskondlikust positsioonist ning on seotud võimu ebavõrdse jagunemisega naiste ja meeste vahel meie ühiskonnas;
- K. arvestades, et naiste vastu toime pandud vägivalla liigid on eri kultuurides ja traditsioonides erinevad, ning arvestades, et naiste suguelundite moonutamine, niinimetatud aukuriteod ja sundabielud on tegelikkus ka ELis;
- L. arvestades et sõjaolukord, relvastatud konfliktid, konfliktijärgsed ülesehitustööd ning majandus-, sotsiaal- ja/või finantskriisid suurendavad naiste individuaalset ja kollektiivset haavatavust nende vastu suunatud meeste vägivalla suhtes ning nimetatud tegureid ei tohiks võtta ettekäändena meestepoolse vägivalla talumiseks;
- M. arvestades, et naistega kauplemine seksuaalse ärakasutamise või muul eesmärgil on naiste inimõiguste raske rikkumine, mis ohustab nii selle konkreetseid ohvreid kui ka ühiskonda tervikuna;
- N. arvestades, et prostitutsiooni lubamine Euroopas toob kaasa ulatuslikuma Euroopa-suunalise naistega kaubitsemise seksuaalsetel eesmärkidel ning seksiturismi;
- O. arvestades, et ei ole olemas korrapäraseid ja võrreldavaid andmekogusid eri liiki naistevastase vägivalla kohta ELis, mistõttu on raske selle nähtuse tegelikku ulatust hinnata ning sellele probleemile asjakohaseid lahendusi leida;
- P. arvestades, et soopõhise vägivalla ohvriks langenud naiste arv on murettekitav;
- Q. arvestades, et naiste sageli moonutatud tarbijalik kujutamine meedias on vastuolus inimväärikuse austamisega;
- R. arvestades, et majandusliku sõltuvuse (mis on naiste puhul sage) kõrval peituvad olulised tegurid, mille tõttu naistest ohvrid vägivallast ei teata, ühiskonna kultuuris ja arvamuses, et naistevastane vägivald on eraasi või et naised ise on sageli sellises vägivallas süüdi;
- S. arvestades, et sageli ei anna naised nende vastu suunatud meeste vägivallast teada mitmesugustel keerulistel psühholoogilistel, rahalistel, sotsiaalsetel ja kultuurilistel põhjustel ja mõnikord seepärast, et neil puudub usaldus politsei, kohtusüsteemi ning sotsiaalabi- ja tervishoiuteenistuste vastu;

- T. arvestades, et Euroopa Parlament on korduvalt nõudnud naistevastase vägivalla kõigi vormide kaotamise Euroopa aasta väljakuulutamist;
- U. arvestades, et ÜRO kuulutas 25. novembri rahvusvaheliseks naistevastase vägivalla kaotamise päevaks, ja arvestades, et 2009. aasta detsembris korraldatakse Euroopa Parlamendis rahvusvaheline seminar, mis on pühendatud võitlusele naistevastase vägivalla vastu;
- V. arvestades tungivat vajadust kõikehõlmava õigusakti kehtestamise järele, et võidelda naistevastase vägivalla kõigi vormide, sealhulgas naistega kaubitsemise vastu Euroopas,
1. nõuab tungivalt, et liikmesriigid täiustaksid naistevastase vägivalla kõigi vormide vastu võitlemist puudutavaid riiklikke seadusi ja tegevuspõhimõtteid, eeskätt töötades välja sellised terviklikud riiklikud tegevuskavad võitluseks naistevastase vägivalla vastu, mis põhinevad analüüsil, kuidas naistevastane vägivald mõjutab soolist võrddõiguslikkust, ja rahvusvahelistest lepingutest tulenevatel liikmesriikide kohustustel kaotada kõik naiste ebavõrdse kohtlemise vormid, ning hõlmavad konkreetseid meetmeid meestepoolse vägivalla ärahoidmiseks, ohvrite kaitsmiseks ja vägivallategude toimepanijate kohtu alla andmiseks;
  2. nõuab tungivalt, et liikmesriigid toetaksid asjakohaste siseriiklike programmide ja rahastamiskavade kaudu vabatahtlikke ühendusi ja organisatsioone, mis pakuvad naissoost vägivallaohvritele varjupaika ja psühholoogilist tuge, eelkõige selleks, et aidata sellistel naistel pöörduda tagasi tööturule ja saada seeläbi täielikult tagasi inimväärikus;
  3. palub komisjonil esitada Euroopa Parlamendile ja nõukogule sihtotstarbeline ning ühtne ELi poliitikakava naistevastase vägivalla kõigi vormide vastu võitlemiseks, nagu on märgitud komisjoni 1. märtsi 2006. aasta teatises „Naiste ja meeste võrddõiguslikkuse juhised 2006-2010” (KOM(2006)0092), lisada naistevastase vägivalla vastu võitlemise meetmed naiste ja meeste võrdseid võimalusi käsitlevasse tegevusprogrammi aastateks 2011–2016 koos konkreetsete meetmetega igasuguse vägivalla ennetamiseks, ohvrite kaitsmiseks ja vägivallategude toimepanijate kohtu alla andmiseks, ning tagada, et tehakse analüüs naistevastase meeste vägivalla mõju kohta soolisele võrddõiguslikkusele kõigis poliitikavaldkondades ja et ELi institutsioonid ning liikmesriigid töötavad välja kooskõlastatud, siduva ja ühtse lahenduse vägivalla kaotamiseks;
  4. nõuab tungivalt, et komisjon uuriks võimalust võtta uusi meetmeid, mille abil võidelda naiste vastu suunatud vägivallaga;
  5. kutsub komisjoni üles korraldama poliitiliste organite, kodanikuühiskonna ning ühiskondlike ja institutsiooniliste organisatsioonide esindajate osalusel kõrgetasemelise erikonverentsi, et toetada naistevastase vägivalla kõigi vormidega võitluseks sidusama poliitika väljatöötamist;
  6. kutsub ELi üles tagama kõigi vägivallaohvrite, sealhulgas inimkaubanduse ohvrite õigust abile ja toetusele nende kodakondsusest sõltumatult, ning kindlustama nende naistest koduvägivalla ohvrite kaitse, kelle õiguslik seisund võib sõltuda nende partnerist;
  7. kutsub ELi üles looma mehhanisme selle tagamiseks, et inimkaubanduse analüüsimine

soolise võrdõiguslikkuse seisukohalt oleks osa kõigist õigusaktidest ja poliitikast, mille eesmärk on hoida ära ja võidelda inimkaubanduse vastu, ning tegelema vägivalda algpõhjustega ennetusmeetmete, näiteks sanktsioonide, hariduse ja teadlikkuse tõstmise kampaaniate kaudu;

8. juhib tähelepanu, et ta ootab komisjonilt siiani soopõhist vägivalda ja naistevastast vägivalda käsitlevate õigusaktide uuringu tulemusi;
9. kutsub komisjoni ja liikmesriike üles tagama kõigi naistest vägivaldaohvrite nõuetekohane juurdepääs õigusabile ja kaitsele, sõltumata nende kodakondsusest ja sellest, kuidas nad politseiasutuse teostatavas uurimises osalevad;
10. nõuab nõukogult ja komisjonilt selge õigusliku aluse loomist võitluseks naistevastase vägivalda kõigi vormide, sealhulgas naistega kaubitsemise vastu;
11. kutsub komisjoni üles alustama sellise ülddirektiivi ettepaneku koostamist, mis käsitleb meetmeid naistevastase vägivalda kõigi vormide ärahoidmiseks ja sellise vägivalda vastaseks võitluseks;
12. palub, et komisjon ja liikmesriigid võtaksid meetmeid naistevastase vägivalda põhjustega võitlemiseks, eelkõige ennetusmeetmete ja teadlikkuse tõstmise kampaaniate kaudu naistevastase vägivalda eri vormide kohta;
13. palub komisjonil ja liikmesriikidel alustada kooskõlastatud tegevust, mis hõlmab koduvägivalda käsitlevaid üldsuse teadlikkuse tõstmise ja teavitamise kampaaniaid ning strateegiaid ühiskonnas valitsevate naise sotsiaalsete stereotüüpide muutmiseks hariduse ja meedia abil, ning edendada heade tavade vahetust;
14. kutsub komisjoni ja liikmesriike üles tegelema naistevastase vägivalda ja inimõiguste rikkumise soolise mõõtmega rahvusvahelisel tasandil, eelkõige kehtivate ja läbirääkimiste käigus olevate kahepoolsete assotsieerimis- ja rahvusvaheliste kaubanduslepingute raames;
15. mõistab sellega seoses hukka otstarbeka soolise mõõtme puudumise säästvuse mõju hinnangutes, mille teostamine on enne selliste lepingute sõlmimist kohustuslik, rääkimata seksuaalse vägivalda küsimuse tunnistamisest, ja soolise mõju hindamise vahendite puudumise, ning kutsub komisjoni üles esitama võimalikult kiiresti ettepaneku selle probleemi lahendamiseks;
16. palub liikmesriikidel võtta nõuetekohaselt arvesse eritingimusi seoses teatud naiste rühmadega, kes on vägivalda suhtes eriti haavatavad, nagu vähemustesse kuuluvad naised, sisserändajatest naised, pagulased, eraldatud või maapiirkondades vaesuses elavad naised, vahi all viibivad või institutsionaliseeritud naised, tüdrukud, homoseksuaalsed naised, puudega naised ja eakad naised;
17. nõuab tungivalt, et liikmesriigid tugevdaksid meetmeid soopõhise vägivalda ärahoidmiseks noorte hulgas, tagades sihipärased hariduskampaaniad ja parema koostöö sidusrühmade ja sellest nähtusest mõjutatud eri ringkondade (perekonnad, kool, avalik ruum ja meedia) vahel;
18. kutsub komisjoni ühtlasi üles tegelema naistevastase vägivalda rahvusvahelise

mõõtmega ettevõtjate sotsiaalse vastutusega seotud tegevuses, eelkõige seoses eksportkauba tootmise eritsoonides töötavate Euroopa ettevõtjatega;

19. rõhutab, kui tähtis on anda nõuetekohast koolitust kõigile, kes töötavad meeste vägivalla ohvriks langenud naistega, sealhulgas kohtusüsteemi ja õiguskaitseasutuste esindajatele ning eelkõige politseinikele, kohtu-, sotsiaal-, tervishoiu- ja õigusteenistuste töötajatele, tööturuameti töötajatele, tööandjatele ning ametiühingute esindajatele;
20. nõuab selliste mehhanismide loomist, mis lihtsustaksid soopõhise vägivalla või inimkaubitsejate võrgustike naissoost ohvrite juurdepääsu tasuta õigusabile, mis võimaldaks neil panna maksma oma õigused kõikjal ELis; rõhutab vajadust parandada koostööd õigusvaldkonna töötajate vahel, suurendada heade tavade vahetust võitluses ebavõrdse kohtlemise ning soopõhise vägivalla vastu ja leida võimalusi takistuste kõrvaldamiseks muude liikmesriikide selliste õigusaktide tunnustamisel, mis hõlmavad süüdimõistmisi soopõhises vägivallas ja vägivaldsetele meestele kehtestatud lähenemiskeelde;
21. tunneb heameelt asjaolu üle, et mõnes liikmesriigis on loodud kohtud naistevastase vägivalla juhtumite käsitlemiseks, ja kutsub kõiki liikmesriike üles seda algatust edasi arendama;
22. nõuab, et soopõhist vägivalda käsitlevad dokumendid oleksid Euroopa karistusregistrite infosüsteemis (ECRIS) kesksel kohal;
23. nõuab tungivalt, et liikmesriigid looksid tihedas koostöös Euroopa Soolise Võrdõiguslikkuse Instituudiga ühtse süsteemi statistika kogumiseks naistevastase vägivalla, eelkõige vähemuste vastu toime pandud vägivalla kohta, mis sisaldaks andmeid pere- või lähisuhtes kasutatud vägivalla käigus toime pandud tapmistele, et oleks võimalik saada võrreldavaid andmeid naistevastase vägivalla kohta kogu ELi territooriumil;
24. nõuab tungivalt, et liikmesriigid tunnistaksid ka abielusuhetes ja mitteametlikus lähisuhtes ilmneva ja/või meessoost sugulase poolt tarvitatud seksuaalse vägivalla ning vägistamise kuriteoks juhul, kui ohver ei andnud oma nõusolekut, ja tagaksid selliste kuritegude sooritajate automaatse kohtuliku uurimise alla andmise, samuti lükkaksid tagasi kõik väited viidetega kultuuri, traditsioonide või usuga seonduvatele kommetele ja tavadele kui leevendavale asjaolule naistevastase vägivalla juhtumite, nn aukuritegude ja naiste suguelundite moonutamise puhul;
25. märgib, et mõned liikmesriigid on astunud poliitilisi samme, et tunnistada seksuaalne vägivald partnerite vahel ja eelkõige abielusisene vägivald kuriteoks; kutsub liikmesriike üles uurima sellise poliitika tulemusi eesmärgiga ergutada üleeuroopalist heade tavade vahetust;
26. palub liikmesriikidel võtta asjakohaseid meetmeid naiste suguelundite moonutamise lõpetamiseks; juhib tähelepanu asjaolule, et ühenduses elavad sisseerändajad peaksid olema teadlikud sellest, et naiste suguelundite moonutamine on tõsine rünnak naiste tervise vastu ja inimõiguste rikkumine; palub liikmesriikidel kas rakendada naiste suguelundite moonutamist käsitlevaid erisätteid või võtta vastu vastavad õigusaktid ja anda kohtu alla kõik isikud, kes naiste suguelundite moonutamist teostavad;

27. kutsub ELi üles tagama kõigile meeste poolt naiste vastu tarvitatava vägivalla ohvritele õigus abile ja toetusele;
28. nõuab tungivalt, et liikmesriigid uuriks viivitamatult romi naiste vastu suunatud äärmuslikke inimõiguste rikkumise juhtumeid, karistaksid rikkumiste toimepanijaid ja tagaksid sundsteriliseerimise ohvritele asjakohase hüvitise;
29. teeb presidendile ülesandeks edastada käesolev resolutsioon nõukogule, komisjonile, liikmesriikide valitsustele ja ÜRO peasekretärile.